

ακτουάριος

Σάββατο, 6 Απριλίου 2013

7:38 πμ

Σημασία:

1. Πρακτικογράφος,
2. στενογράφος, Οικονομικός διαχειριστής του Στρατού.

Εγκυκλοπαιδικά

Actuarii: short-hand writers, who took down the speeches in the senate and the public assemblies.

In the debate in the Roman senate upon the punishment of those who had been concerned in the conspiracy of Cadline, we find the first mention of writers, who were employed by Cicero to take down the speech of Cato.

The ACTUARLI MILITIAE, Under the Roman emperors, were officers whose duty was to keep the accounts of the army, to see that the contractors supplied the soldiers with provisions according to agreement etc.

W.G. Smith: A dictionary of Greek and Roman antiquities 596

Ετυμολογία:

- Από το λατινικό Acta Μετοχή του Λατινικού ago < Ελλ. ρ. άγω: φέρω, δρώ, πράττω, ποιῶ (πεπραγμένα, πράξεις) αυτά που **έχουν** γίνει. Αντιθέτως agenda (σουπινον του agere) ρηματικό επίθετο : τα πρακτέα, αυτά που **πρέπει** να γίνουν.

Σχολιο

Το ρήμα **ακτολογέω** ή **ακτολογῶ** σημαίνει ζητωκραυγάζω, επευφημῶ, υμνολογῶ. Από το λέγω, επαινῶ τα **πεπραγμένα**, τα ακτα **acta**. Το ακτολόγημα γινόνταν στον Ιππόδρομο ή και στους δρόμους απ' όπου περνούσαν επίσημοι.^{160.10} Την ακτολογία εκαναν οι **κεκράκται**, οι κράχτες, οι βαλτοί, οι αβανταδόροι, τα φερέφωνα.

Μαριος Πλωρίτης -ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟΒΥΖΑΝΤΙΟ -ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ 1999 -341.131 6. ΑΚΤΑ -ΕΠΙΦΩΝΗΣΕΙΣ

κράχτης ο [kráctis] Ο10 : (προφ.)

1. υπάλληλος καταστήματος, ιδίως νυκτερινού κέντρου ή χαρτοπαικτικής λέσχης, που προσπαθεί να προσελκύσει πελάτες εκθειάζοντας τα όσα προσφέρει το κατάστημα.

2. πουλί που χρησιμοποιείται από τους κυνηγούς για να προσελκύσει άλλα πουλιά με το κελάηδημά του.

3. το εκλεκτότερο μέρος του εμπορεύματος το οποίο προβάλλεται για να προσελκυστούν πελάτες· για μόστρα.

[ελνστ. κράκτης `φωνακλάς´ μsn. σημ.: `διαλαλητής´, με ανομ. τρόπου άρθρ. [kt > xt]]

Συνώνυμα Κεκράκτες ή απλως κράκται: από το ρήμα **κράζω**.

κράζω [krázo] Ρ2.2α :

1. (λαϊκότρ., λογοτ.)

α. για ορισμένα πουλιά, βγάζω φωνή που μοιάζει με αυτή του κόρακα· κρώζω.

β. (μτφ.) φωνάζω δυνατά ή φωνάζω κπ. να έρθει κοντά, καλώ, προσκαλώ: Σύρε να κράξεις το γιατρό.

2. (λαϊκ.)

α. γιουχαίζω κπ., τον αποδοκιμάζω έντονα και με κραυγές: Τον κράξανε στο γήπεδο. || διαπομπεύω.

β. επιπλάττω κπ. με έντονο τρόπο: Άκουσα πάλι το βοάδι και μ' έκραξε ο πατέρας μου.

2. (λαϊκ.)

α. γιουχαΐζω κπ., τον αποδοκιμάζω έντονα και με κραυγές: Τον κράξανε στο γήπεδο. || διαπομπεύω.

β. επιπλήττω κπ. με έντονο τρόπο: Άργησα πάλι το βράδυ και μ' έκραξε ο πατέρας μου.

Σήμερα το κράζω λέγεται με την αντίθετη έννοια του 2α .

ΦΡ: **Αν πάμε ετσι απροετοίμαστοι θα μας κράξουνε.**

Αναλογες φράσεις **Θα μας πάρουν με τις πέτρες/τις λεμονόκουπες.**

Δες περισσότερα στην παραγραφο « Εν τη παλαμη και ουτω βοήσομεν» στο λήμμα [παλάμη](#) του λεξικού των άκρων εκδοσεις αεναον.

Ο κράχτης στην γλώσσα της πιάτσας είναι ο άνθρωπος ή αντικείμενο που χρησιμεύει για να τραβάει την προσοχή προς όφελος κάποιου άλλου αντικειμένου ή ανθρώπου, π.χ. ένα πολύ καλό κομμάτι σε μια βιτρίνα με σαβούρες.

Πχ.

- Κοίτα με τι γκομενάρα κυκλοφορεί αυτός ο τύπος! Και δεν του φαίνεται!

- Μπα, αδελφάρα είναι, την γκόμενα την έχει για κράχτη!

[ΠΗΓΗ](#)

Αναφορές

Οί Τούρκοι άρχοντες συνήθιζον τέως, οσάκις ελάμβανον σουλτανικόν φερμάνιον, νά το φιλούν και κατόπιν νά τό επιθέτουν εις τους οφθαλμούς και τό μέτωπόν των. Τό Τουρκικόν τούτο έθιμο ήτο Βυζαντινόν. Εις τήν Έκθεσιν της βασιλείου τάξεως Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου (328, 17) άναγινώσκομεν οτι ο μικροπαννίτης ηνίοχος, ο τρίτος δήλα δή τήν τάξιν ηνίοχος ο μέλλων νά προαχθή εις φακτιωναριον, τον τήν τάξιν δήλα δή άνώτατον, λαμβάνων παρά του **άκτουαρίου, του υπαλλήλου τουτέστι του διανέμοντος τά βραβεία** (ΣΗΜΑΣΙΑ #3), τήν του βασιλέως παραχωρηθείσαν χρυσήν βούλλαν, ήτοι το εγγραφον της προαγωγής του: « ταύτην άσπαζόμενος και τοις όμμασιν επιτιθεις επιδίδει πάλιν τω **άκτουαρίω** »' λέγει δε και ο Άρέθας: « δεξάμενος τήν του βασιλέως **σάκραν***, κατεφίλησε τήν σφραγίδα τήν έχουσαν τό στηθάριον του βασιλέως». Πρόσθεσ καί: «τά γράμματα σου μετά της προσηκούσης τιμής έδέξατο καί ήσπάσατο».

Βλ. 165.144

* Βασιλικο γραμμα ^{161.126}

Ακτα

*Άκτα. Αίλια. Eriphanus. κατά πιασαρισκαυδεκαπτιών. και τα μυσήρια
σπιπλουντις δπό τών άκτων δήθεν πλάτου αυχῆσι τῶν ακρίθων δρηκέναι,
ει οἷς έμφέρει) τῆ σπρῶ οκτώ καλανδών άπειλλίων τὸν σωτήρα πεποιθέναι.*

Ακτουάριος

*Άκτουάριος. Αίλια. Iustinianus Novell. cxvii. ει δὲ χολαίριος
ήη σκείν. εἰς τῆς πλετῆς ή άμφοισθήτησις έστ. σπρῶτων πρώτων
χολῆς και τῶ ακτουαρίω. ει δὲ Φουιδεράτ, σπρῶ τῶ σπρίον. αὐτῶ τῶ ειρη-
κόλιω κατῆρησιν κημίζεσθ τῶ σκείν. ρεανιυ in Μεταφρασι Eu-
τιοριῖ lib. IX. τούτο γούν αὐτὸν και άπλώεγκεν ως πάχισα τῶ βίω, δειύτιρον
τῆς βασιλείας άγοντα έτ, δούλου. πινδς ακτουαρίου τῶ τελευτῶ
επακαγῆτ.*

9416.21 [41]

Επώνυμα

1

Ο **Ιωάννης Ακτουάριος** ήταν ιατρός που έζησε στα τέλη του 13ου και στις αρχές του 14ου αιώνα μ.Χ.. Το πραγματικό του όνομα ήταν Ιωάννης Ζαχαρίου, επεκράτησε όμως το προσωνύμιο «**Ακτουάριος**» από τον τίτλο που του είχε απονεμηθεί στην αυτοκρατορική αυλή της Κωνσταντινουπόλεως.

Ο Ακτουάριος καινοτόμησε στη θεραπευτική και στη Φαρμακολογία, ενώ ήταν άριστος στην εξάσκηση της Ιατρικής. Συνέγραψε αρκετές εργασίες, ανάμεσα στις οποίες η πιο αξιόλογη είναι ίσως μια πραγματεία του περί υγιεινής. Μερικά άλλα έργα του είναι:

- «Ιατρική μέθοδος»
- «Περί ενεργειών και παθών του ψυχικού πνεύματος και της κατ' αυτό διαίτης »
- «Εις Γαληνού περί θεραπευτικής μεθόδου »
- «Περί ούρων λόγοι»

Σώζονται ακόμα και ανέκδοτα έργα του.

[ΠΗΓΗ](#)

2

Υπογραφή σε συμβολαιο του 1217 Προφανως : Παγανός ο Ακτουάριος

† Ἀνδρέας, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ ἀπηχομένου ἐκείνου νομικοῦ κυροῦ Νικολάου, παρὼν, ὡς τὸ ὕφος δυλοῖ, μαρτυρῶν ἐπίησα τὸν τίμιον σταυρόν †.

† Γεώργιος, πρωτονοτάριος καὶ διάκονος τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Δυρραχίου καὶ ταβουλλάριος **Παγανὸς ὁ Ἀκτούριος**, γράψας, συμμαρτυρῶν καὶ αὐτὸς ὑπέγραψα †.

Acta et Diplomata Graeca Medii Aevi Sacra et Profana

ΑΣ3 Βυζαντινό Λεξικό - Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis